

СВІТЛИЙ ПАМ'ЯТІ
ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА АНДРІЙОВИЧА МОТОРНОГО
(4.06.1929 – 5.06.2015)

5 червня 2015 року відійшов у Вічність професор Володимир Андрійович Моторний – видатний учений-славист, багаторічний завідувач кафедри слов'янської філології, завідувач кафедри зарубіжної літератури, улюблений Учитель багатьох поколінь українських славистів. Дати народження й смерті нагадують про минущість людського буття, його короткотривалість. А між ними вмістилось довге, надзвичайно багате життя визначного літературознавця, професора Львівського національного університету імені Івана Франка, перекладача, дипломата, журналіста, громадсько-культурного діяча, українського інтелектуала найвищого гатунку.

Народився Володимир Андрійович Моторний у Харкові, в родині, яка належить до давнього роду реєстрових козаків Моторних. Його батько, Андрій Данилович – відомий учений-геодезист, автор першого українського підручника з геодезії – у 40–60-ті роки ХХ ст. очолював у кафедрі геодезії та геодезичний факультет Львівської політехніки. Мати, Єлизавета Євдокимівна, працювала у бібліотеці цього ж вузу. Від своїх батьків Володимир Андрійович успадкував любов до книги, зацікавлення до науки і високу інтелігентність, яка завжди приваблювала до нього колеги, студентів, усіх, хто мав щастя зустріти Професора на своєму життєвому шляху.

У 1945 р. разом з батьками Володимир Андрійович переїхав до Львова, де закінчив середню школу і в 1947 р. вступив на слов'янське відділення філологічного факультету Львівського державного університету ім. Івана Франка. Зацікавлення науковою і журналістською працею зародилось у вченого ще в студентські роки: він був старостою наукового славистичного гуртка, яким керував професор І.Свенціцький, дописувачем університетської багатотиражки, яку у ті роки редагував академік В.Борковський. Закінчивши 1952 р. університет, Володимир Андрійович спочатку працював лаборантом на кафедрі історії західних і південних слов'ян, а згодом, приставши на пропозицію ректора університету академіка Є.Лазаренка, очолив кабінет мистецтвознавства. 1954 р. В.Моторний вступив до аспірантури Львівського державного університету ім. Івана Франка. Його науковим керівником став професор І.Свенціцький, а після смерті цього видатного вченого – доцент М.Пушкар. Після закінчення аспірантури працював викладачем кафедри слов'янської філології ЛДУ ім. Івана Франка. Наукові інтереси слависта формувалися під впливом відомих учених та педагогів М.Онишкевича, М.Пушкаря, Д.Похилевича, О.Чичеріна, але, напевно, найбільшою мірою – І. Свенціцького, який одразу помітив непересічні наукові здібності молодого дослідника. 1966 р. В.Моторний захистив кандидатську дисертацію “Творчий шлях Т.Сватоплука”. Так Професор розпочинав своє життя у великій науці, так він формувався як добрий і щирий педагог-наставник. У науковому житті вченого була лише одна перерва, коли він на п'ять років залишив стіни Львівського університету: у 1971–1975 рр. В.А.Моторний перебував на дипломатичній роботі у Празі, де займався у посольстві питаннями культури. Шість десятиліть його життя пов'язано з Франковим університетом...

Широким було коло наукових зацікавлень Володимира Андрійовича: історія чеської літератури, польська, лужицька, сербська, болгарська літератури ХХ ст., чесько-українсь-

кі, польсько-українські, лужицько-українські літературні взаємини, українсько-міжслов'янські літературні та культурні зв'язки. За велику й невтомну наукову, перекладацьку (у його творчому доробку – кілька перекладів книжок чеських авторів українською мовою), педагогічну й популяризаторську діяльність учений відзначений літературними преміями ім.В.Незвала та С.К.Неймана (Чехія), “Лужицької Домовіни” (Німеччина). Його наукові дослідження виходили у багатьох країнах – українською, російською, білоруською, лужицькою, чеською (зокрема, монографія про Т.Сватоплука), німецькою, польською, болгарською мовами.

Володимир Андрійович постійно розширював свої дослідницькі обрії: до обраної як фах богемістики, інтерес і любов до якої вчений зберіг на все життя, з часом додалися інші наукові зацікавлення, особливе місце серед яких посіла сорабістика. Інтерес українських славістів до літератури й культури “найменшого слов'янського народу” – лужицьких сербів – багато в чому зумовлений спільною науковою та популяризаторською діяльністю професора Володимира Андрійовича Моторного та професора Костянтина Костянтиновича Трофимовича.

Бібліографія професора В.Моторного охоплює понад чотириста публікацій (статей, рецензій, заміток, підручників, навчальних посібників, методичних розробок). Особливе місце серед них займають монографії, присвячені актуальним питанням вивчення слов'янських письменств (назва останньої з них дуже точно відбиває коло зацікавлень Володимира Андрійовича – “У світі слов'янських літератур”). Вони різні за проблематикою, обсягом, жанром, але єднає їх живе зацікавлення предметом дослідження, легкість стилю, широка ерудиція, якою завжди відзначався Володимир Андрійович. Це був справжній інтелектуал, енциклопедичні знання якого стосувалися не лише філології, а й найрізноманітніших сфер людської думки. Поважний вік і статус не зупиняли Професора на дорозі до нових знань: він дуже багато читав, цікавився новинками історіографії, культури, кінематографії. Він був не кабінетним ученим, а корифеєм, по-молодечому спраглим світу і його несподіванок. Володимир Андрійович був тонким поціновувачем образотворчого мистецтва, мистецтва кіно, та особливою любов'ю його була музика. Студенти і колишні студенти охоче приходили до нього поговорити, порадитись, послухати класичну музику.

Володимир Андрійович залишився на все життя молодим. Його не полишила цікавість до світу, здатність радіти йому і захоплюватись ним. Тому і зміг він так багато зробити для науки і культури. Тому до нього завжди тягнулася молодь, особлива та, яку приваблюють таємниці літературного світу. Професора Моторного дуже любили студенти. Повага, яку до нього відчували, походила не зі страху перед викладачем, перед безсумнівним авторитетом, а з любові.

Пам'ять про визначного вченого-славіста, одного з фундаторів української сорабістики, енциклопедично освіченого педагога, аристократа духу, сонячну людину, Володимира Андрійовича Моторного житиме у серцях його вдячних колег, аспірантів, студентів.

Світла пам'ять!

Алла ТАТАРЕНКО